

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS YRITTÄJYYDESTÄ, PÄIVITTÄMINEN

1. Tilannekuva

Viime hallituskaudella valtioneuvosto on antanut 21.4.2022 päätöksellä valtioneuvoston periaatepäätöksen yrittäjyydestä. Periaatepäätöksen taustalla on viime hallitusohjelman kirjauksen mukaan laadittu yrittäjyysstrategia. Yrittäjyyden periaatepäätös toiminnallistaa em. yrittäjyysstrategian linjauksia ja tavoitteita. Periaatepäätökseen on nostettu valmistelusta keskeisimmät periaatteelliset, poliittisesti linjattavat toimet, jotka koskevat useampia ministeriöitä ja joiden toteutus edellyttää toimia läpi valtioneuvoston sekä jatkuvuutta. Periaatepäätöksen valmisteluvastuu on ollut työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeinoministerin vastuualueella, innovaatio- ja yritysrahoitusosastolla (=IYR-osasto). Periaatepäätös on laadittu voimassa olevaksi ajalle 21.4.2022 – 31.12.2027.

Tämän hallituskauden *erillisten valtioneuvoston yleisistunnossa päätettyjen ohjausasiakirjojen voimassaolosta* on tehty päätös valtioneuvoston 21.3.2024 yleisistunnossa. Tässä yhteydessä valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä on hyväksytty tällä hallituskaudella voimassaolevaksi ohjausasiakirjaksi sellaisenaan. Periaatepäätös sisältää osin viittauksia viime hallituskauteen taikka sen nostoihin tai toimenpide-ehdotuksiin. Kesällä 2023 on tullut voimaan uusi hallitusohjelma. Tätä taustaa vasten esillä ko. periaatepäätöksen päivittäminen taikka uuden laatiminen, ei määritellä voimassaoloa.

2. Tavoitteet, tarkoitus ja tehtävän rajaus

Tavoitteena on valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, joka huomioi hallitusohjelman painotukset sekä pidemmän aikavälin yrittäjyyden edistämisen tarpeet. Tarkoituksena on luoda tiivis valtioneuvoston periaatepäätös, joka keskittyy strategiisiin yrittäjyyden painopistealueisiin sekä luo niihin poliittisesti linjattavat toimenpide-ehdotukset strategiseen ja pitkäjänteiseen yrittäjyyden edistämiseen eri ministeriöissä, yli hallituskausien.

Periaatepäätöksen toimenpide-ehdotukset rajataan kohdistumaan valtion vastuulla oleviin yrittäjyyden edistämisen toimiin, erityisenä painopistealueena pk-yrittäjyys.

Tässä vaiheessa periaatepäätöksen keskeisimmät pääsisältöalueet ovat:

- T&K –toiminta
- Yritysten uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen
- Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus
- Toimivat markkinat

Valmistelun edetessä varaudutaan nostamaan tarvittaessa myös muita sisältöalueita ja teemoja periaatepäätökseen.

3. Vastuutahot

Periaatepäätöksen valmistelusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö, vetovastuu on IYR –osastolla, elinkeinoministerin vastuualueella. Valmistelu tehdään TEM:n eri osastojen substanssien vastuuhenkilöiden panostuksilla, myös TEM hallinnonalan kanssa, kuten myös eri ministeriöiden ja alan keskeisten toimijoiden kanssa hankkeen sisältöjen täsmennyssä. Työn ylin virkamiesjohto on kansliapäälliköllä ja IYR -osaston ylijohtajalla.

4. Ohjaus- ja seurantamalli sekä periaatepäätöksen valmistelu

4.1. Valtioneuvoston asettamat työryhmät

Valtioneuvostossa yrittäjyyden edistämisen periaatepäätöksen valmistelua linjaa **työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä**, jossa puheenjohtajana toimii työministeri Arto Satonen ja varapuheenjohtajana elinkeinoministeri Wille Rydman.

Yrittäjyyden edistämisen periaatepäätöksen valmistelun **ohjausryhmänä** toimii valtioneuvoston yrittäjyyden neuvottelukunta. Neuvottelukunnan **sihteeristö** työ tukee panoksellaan periaatepäätöksen valmistelua.

Yrittäjyyden neuvottelukunta on asetettu työ- ja elinkeinoministeriön 1.9.2022 päätöksellä valtioneuvoston yleisistunnossa (TEM:n muutospäätökset: 18.1.2023, 21.8.2023 ja 9.2.2024) sekä sihteeristö työ- ja elinkeinoministeriön 21.8.2023 päätöksellä. Neuvottelukunnan toimikausi on 3.10.2022 – 2.10.2025.

Yrittäjyyden neuvottelukunnan tehtävät ovat seuraavat:

1. Toimia neuvoo-antavana elimenä yrittäjyyteen liittyvissä strategisissa kokonaisuuksissa.
2. Tuoda valmisteluun keskeisen sidosryhmän – yrittäjien - näkökulmat ja palautteet sekä antaa ehdotuksia ministeriöille/valtioneuvostolle tarvittavista toimista.
3. Keskustella yrittäjyyspolitiikan kehittämisen kysymyksistä sekä edistää poikkihallinnollista yhteistyötä.
4. Seurata ja ennakoida yrittäjyyden toimintaympäristön kehitystä ja toimenpiteiden vaikutusta sekä tunnistaa tarvittavia toimia kansallisella, EU- ja globaalilla tasolla.
5. Vaikuttaa yrittäjyyden tavoitteisiin hallituskausittain muun muassa tunnistamalla tärkeimmät toimenpiteet kilpailukykyisen ja vakaan yrittäjyyden toimintaympäristön kehittämiseksi.

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii alivaltiosihteeri Petri Peltonen.

Jäsenistä 13 on yrittäjiä ja 10 muuta jäsentä ovat valtionhallinnosta, yliopistoista ja kuntasektorilta. Yrittäjäedustajat edustavat seuraavia tahoja: Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen Yrittäjät, Keskuskauppakamari, Perheyrittäjien liitto, Kasvuryhmä, Start Up –yhteisö. Edustettuina ovat myös Turun yliopisto, Oulun yliopisto, Helsingin kaupunki, Liedon kaupunki, Into-Seinäjoki, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Business Finland, Finnvera Oyj sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Periaatepäätöksen valmisteluun voidaan osallistaa myös eri tahoja.

4.2. Työ- ja elinkeinoministeriön työjaosto

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee yrittäjyyden periaatepäätökseen **työjaoston työnä**. Työjaostoon kiinnitetään periaatepäätöksen sisältöjen mukaan TEM:n eri osastojen sekä muiden ministeriöiden substanssien asiantuntijoita. Ministeriöiden virkakunta toimii ministeriönsä poliittisen ja virkamiesjohdon alaisuudessa.

Työjaoston tehtävänä on:

- kerätä tietoa ja taustaa yrittäjyyden periaatepäätökseen,
- valmistelee valtioneuvoston esittelyyn annettavan valtioneuvoston yrittäjyyden periaatepäätöksen muun muassa tuottaa sisältöjä, aineistoja, johtopäätöksiä ja toimenpide-esityksiä periaatepäätökseen sekä
- osallistuu periaatepäätöksen eri työvaiheisiin, kuten periaatepäätöksen kirjoittaminen, kuulemiset ja muut mahdolliset työvaiheet, kuten sidosryhmäyhteistyöhön osallistuminen.

Työjaoston puheenjohtajana toimii neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, sihteeristönä toimii 21.8.2023 työ- ja elinkeinoministeriön nimeämä neuvottelukunnan sihteeristö.

Työjaosto voi kutsua työhön tai kuulla myös muita valtion hallinnonalan toimijoita taikka muita asiantuntijatahoja.

5. Valmistelun aikataulu ja toteutus

Päätös yrittäjyyden periaatepäätöksen päivittämisestä tehtiin 2.4.2024. Asia käsitellään IYR –ja VM – johtoryhmissä, jonka jälkeen käynnistetään varsinainen valmistelu. Periaatepäätöksen valmistelun aikataulutusta täsmenyttyä työn edetessä, tarkoituksenmukaisin osallistamisin, kuten kuulemiskierros, mahdollisesti järjestetään pyöreän pöydän keskustelu, webinaari tms, myös viestinnällisiin toimiin panostetaan. Lopputuloksena syntyy tiivis valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä (sisällysluettelon runkoluonnos on toimintasuunnitelman liitteenä), toimenpide-ehdotuksineen. Tarkoituksena on, että periaatepäätös valmistuu syksyllä 2024, viimeistään loppuvuoteen mennessä.

6. Riskit

Tunnistettuna riskinä päivittämisessä eri hallituskausien aineistoista yhteistyöstönä tiiviin, yhtenäisen, johdonmukaisen ja laadukkaan periaatepäätöksen valmistelu sekä toimenpide-ehdotusten ja seurannan paisuminen. Riskinä myös valmistelun rajauksessa ja tiiviissä aineistossa pysyminen eri toimijatahojen paineistuksessa, kuten myös työskentelyyn sitoutuminen ja asian eteneminen hallitusohjelmahankkeiden kokonaisuudessa. Riskien hallinnan keinoina tiiviin ja koherentin strategisen periaatepäätöksen laatiminen hallitusohjelman painotuksiin muuttuvassa toimintaympäristössä, huomioiden näkökulma pidemmän aikavälin yrittäjyyden edistämisen tarpeet sekä työhön sitoutuminen.

LIITE 1. Sisällysluettelon runkoluonnos

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS YRITTÄJYYDESTÄ

1. **Johdanto** (tausta, tarkoitus) .....
2. **Lähtökohdat** (yrittäjyyden merkitys yhteiskunnassa, keskeiset nostot yrittäjyydestä ja sen toimintaympäristöstä) .....

- 3. Tavoitteet ja toimenpiteet** (pääpaino elinkeino-, innovaatio- ja yrittäjyyspolitiikka) .....
- 3.1. Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteet**
- Suomen kasvun kärjet (*teollisuuden uudistuminen, puhtaan siirtymän investointiaalto, digitalisaatio, start up ekosysteemi*) .....
  - yrityspalvelujen ja -rahoituksen kehittäminen (*TESI -fuusio, Finnvera lainsäädännön uudistus, EU-rahoituksen hyödyntäminen, elinvoimakeskukset*) .....
  - T&K –toiminta (*T&K -menot 4 prosenttia BKT:sta vuoteen 2030 mennessä*) .....
  - yritysten kansainvälistymisen vauhdittaminen: (*Team Finland*) .....
  - yritysten kasvun kiihdyttäminen (*kasvuyrittäjyyden ohjelma, Mittelstand*) .....
  - omistajanvaihdokset .....
- Toimenpiteet .....
- 3.2. Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuuden tavoitteet** .....
- yrittäjyyskoulutus .....
  - TE-palvelu 2024 uudistus .....
  - työmarkkinauudistukset .....
  - korkeasti koulutettujen kansainvälisten rekrytointien ja pitovoiman edistäminen .....
  - maahanmuuttoon liittyvän työperäisen hyväksikäytön torjunta .....
- Toimenpiteet .....
- 3.3. Toimivien markkinoiden tavoitteet** .....
- yritysten hallinnollisen taakan keventäminen (*yksi sisään, yksi ulos/TEM, kuntien normien purku/VM*) .....
  - julkiset hankinnat (*hankintalain uudistus*) .....
  - luvitus .....
  - EU-vaikuttaminen (avoimet ja kilpailulliset sisämarkkinat) .....
- Toimenpiteet .....
- 4. Seuranta** .....